

Belastingparadijs, maar hoe lang nog?

Belastingontwijking

Door de 'Paradise Papers' ligt Nederland opnieuw onder vuur als favoriet fiscaal toevluchtsoord voor multinationals.

- Joris Kooiman

7 november 2017 om 22:32

NRC Studio

'Nederland belastingparadijs voor Amerikaanse bedrijven' kopte de Franse krant [Le Monde](#) dinsdag. De Duitse politicus Fabio de Masi (Die Linke) zei maandagavond op het Duitse journaal dat Luxemburg verbleekt bij Nederland als fiscaal toevluchtsoord voor multinationals. En [The New York Times](#) stelde vast dat Amerikaanse concerns hun buitenlandse winsten bij voorkeur hier stallen.

Dankzij de '[Paradise Papers](#)', een gelekt gegevensbestand van trustkantoor Appleby over internationale belastingconstructies, staat Nederland weer op de kaart als belastingparadijs. Of gewoon als aantrekkelijk vestigingsland, het is natuurlijk maar hoe je het bekijkt.

Maandagavond publiceerde [Trouw](#) een uitgebreid stuk over de fiscale constructies die sportkledingfabrikant Nike heeft opgetuigd om de belastingdruk zo laag mogelijk te houden. Volgens de krant, lid van het internationale journalistencollectief (ICIJ) dat de Paradise Papers in handen heeft en onderzoekt, gebruikte het Amerikaanse concern aanvankelijk een belastingroute die via Nederland naar Bermuda liep. In 2014 koos Nike uiteindelijk net als veel andere Amerikaanse bedrijven voor een puur Nederlandse constructie. *Het Financieele Dagblad*, ook onderdeel van

ICIJ, [schreef](#) over een deal die levensmiddelenbedrijf Procter & Gamble sloot met de Nederlandse belastingdienst en die het bedrijf 145 miljoen euro bespaarde.

Wat maakt Nederland – zonder bankgeheim of extreem lage winstbelasting en op dit moment nog mét dividendenbelasting – nou zo aantrekkelijk voor multinationals als Nike? En is ons stelsel bestand tegen de groeiende kritiek vanuit het buitenland? Een overzicht in vier fiscale constructies.

1 Deelnemingsvrijstelling

Het ‘kroonjuweel’ van het Nederlandse vestigingsklimaat noemde Eric Wiebes de deelnemingsvrijstelling in zijn tijd als staatssecretaris van Financiën. Het instrument bepaalt dat buitenlandse dochterondernemingen winsten onbelast kunnen overmaken naar het Nederlandse moederconcern. Zo voorkomt de vrijstelling een dubbele heffing. Immers: de belastingafdracht is normaal gesproken al gebeurd op de plek waar de winst werd gemaakt.

Alleen: soms is daar onduidelijkheid over of worden winsten niet of nauwelijks aangeslagen. De Nederlandse regeling was daaromtrent lange tijd vrij soepel, stelt de Leidse hoogleraar belastingrecht Koos Boer. Dat maakte Nederland aantrekkelijk als vestigingsplaats voor holdings. Door de jaren heen is de wetgeving volgens Boer echter wat strenger geworden, terwijl andere landen juist soortgelijke vrijstellingen hebben ingevoerd. Van een kroonjuweel is wat Boer betreft daarom „eigenlijk al lang geen sprake meer”.

2 Cv/bv-structuur

Dit is de constructie die Nike en veel andere Amerikaanse bedrijven naar Nederland heeft gelokt. Via de cv/bv-structuur kunnen zij in het buitenland gemaakte winsten naar Nederland sluizen en hier onbelast oppotten. Nike bijvoorbeeld heeft sinds 1999 zijn Europese hoofdkantoor gevestigd in Nederland en laat volgens *Trouw* tegenwoordig vrijwel alle verkopen buiten de VS voor rekening komen van de Nederlandse bv. Vervolgens sluist het de winsten als aftrekbare rente of royaltybetalingen door naar een zogeheten commanditaire vennootschap (cv) waarin de licenties en merkrechten zijn ondergebracht.

Nederland belast cv’s niet direct, maar slaat de participanten aan die erachter zitten. Tenzij die in het buitenland zitten, de VS in dit geval. Dan ligt die verantwoordelijkheid dáár. Maar de Amerikaanse fiscus beschouwt een cv als een Nederlandse vennootschap die hier gewoon belasting betaalt. Het gevolg: er vindt helemaal geen heffing plaats.

De cv/bv-structuur heeft een grote aantrekkingskracht op Amerikaanse concerns. Onder meer Uber en Pfizer hebben een Nederlandse cv. Cijfers over de financiën ontbreken, maar volgens schattingen zouden intussen ruim 77.000 mensen werken bij bedrijven die vanwege de cv-constructie voor Nederland hebben gekozen.

Toch is het feest binnenkort voorbij. Een Europese richtlijn maakt per 2020 namelijk een einde aan de fiscale sluiproute die volgens critici leidt tot een vorm staatssteun.

3 Bronheffing op rente en royalties

„Er gaat een kroonjuweel aan”, zei fiscalist Bartjan Zoetmulder van Loyens & Loeff vorige maand in *NRC* nadat het nieuwe kabinet had aangekondigd royalties en rente te gaan belasten die door Nederland naar belastingparadijzen stromen. Nóg een fiscaal kroonjuweel dat verdwijnt dus. Want

in de internationale strijd tegen belastingontwijking gaat Nederland voortaan „zelf het goede voorbeeld geven”.

Vooralsnog laten veel bedrijven en internationale artiesten als The Rolling Stones en U2 geldstromen via mini-firma's in Nederland lopen omdat de fiscus hier geen belasting heft op rente en royalties die worden betaald aan personen of vennootschappen in het buitenland. Op zichzelf geen gekke regel, de inkomsten worden normaal gesproken in het land van bestemming aangeslagen. Maar dat gebeurt niet of nauwelijks in belastingparadijzen. En dus gaat Nederland in die gevallen straks toch een heffing toepassen.

4 Rulings

Veel verontwaardiging is er de laatste jaren over omstreden afspraken die multinationals als Starbucks en Procter & Gamble hebben gemaakt met de Nederlandse Belastingdienst, de zogeheten 'rulings'. Steeds weer ontstaat de indruk dat grote concerns veel minder belasting hoeven af te dragen dan kleinere partijen en particulieren. Alles om internationale spelers naar Nederland te lokken.

Koos Boer benadrukt dat het op zichzelf niet vreemd is om buitenlandse bedrijven duidelijkheid te geven over de belasting die ze zullen moeten betalen vóóordat ze een investeringsbeslissing nemen. Maar hij begrijpt de verontwaardiging, omdat uit bekende gevallen steeds weer blijkt dat er een ongelijk speelveld wordt gecreëerd. Wat daarbij niet helpt is dat de rulings vertrouwelijk zijn en alleen bij hoge uitzondering openbaar worden, door een data-lek bijvoorbeeld. Dat voedt de perceptie dat de deals het daglicht niet kunnen verdragen.